

ботаніка та громадського діяча (Глухів, 12–13 квітня 2005 р.). - Глухів: 91–93.
Лукаш О.В. (1997): Рідкісні види папоротевидних (*Polypodiopsida*) на межиріччі Десна - Остер. - Укр. ботан. журн. 54 (5): 461–465.

Природно-заповідний фонд Чернігівської області. Чернігів, 2002. 1–240.
Прядко О.І. (1982): Флористичні знахідки на території запроєктованого Дніпровського природного парку. - Укр. ботан. журн. 39 (5): 93–96.
Червона книга України. Рослинний світ. К.: УЕ, 1996. 1–608.

СУДИННІ РОСЛИНИ ЗАКАЗНИКА “ТУЛИНЕЦЬКІ ПЕРЕЛІСКИ” (КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ)

Л.Ф. Кучерява, В.Л. Шевчик, О.В. Тищенко

Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Канівський природний заповідник

Ботанічний заказник місцевого значення “Тулинецькі переліски” площею 88 га, розташований поблизу с. Тулинці Миронівського району Київської області, організований в 1999 р. (Леоненко та ін., 2003). За геоморфологією це залишковий пагорб з відносними перевищеннями 60–70 м та абсолютними висотами близько 200–210 м н.р.м., що утворився в результаті розмиву поверхневими водами в басейні р. Шевелухи – притоки р. Росави. Тут добре збереглися ділянки лучних степів Центральної області Придніпровської височини, що в доісторичний період, очевидно, існували у вигляді суцільного масиву, оперізуючи з південно-західної сторони лісисту фізико-географічну область Київське плато. Зараз вони майже суцільно розорані і лише на крутих, непридатних для оранки ділянках можна зустріти їх фрагменти з низкою червонокишених степових видів (Кучерява та ін., 2003).

Вперше про знахідки степових рослин з околиць с. Шандри повідомив В.У. Дирдовський (1931). Подальші короткі флористичні відомості про цю територію подані в ряді інших робіт (Нечитайло та ін., 1987; Погребенник та ін., 1987; Погребенник та ін., 1989). Детальні дослідження ділянки степу Шандра-Тулинці були проведені на початку 1990-х рр. (Бортняк та ін., 1993). Для всієї території було відмічено 279 видів вищих рослин з 46 родин та 170 родів. Однак, і в цій публікації не поданий загальний список видів, який необхідний для подальших наукових робіт на території сучасного заказника.

Впродовж багатьох років нами проводилися обстеження урочища на південній околиці с. Тулинці з метою інвентаризації флори заказника „Тулинецькі переліски”. Крім власне ділянок, зайнятих природною лучно-степовою рослинністю, обстежено також ділянки, що представляють дещо трансформовану рослинність (польові дороги, ділянки пасовища) та біотопи екотонного характеру (зарості чагарів біля підніжжя пагорбів). Матеріали опрацьовувались за визначником вищих рослин України (Определитель..., 1987) та „Флорою УРСР” (1938–1965).

Нижче подаємо реєстр видів судинних рослин названого заказника та лучно-степових ділянок, що знаходяться між селами Шандра – Тулинці. Номенклатура та об’єм таксонів подані за (Mosyakin, Fedoronchuk, 1999). Родини розміщені в порядку згідно монографії А.Л. Тахтаджяна (1987). Щоб забезпечити компактність тексту та зручність роботи з ним, назви видів в

межах родин подані в алфавітному порядку. Після назви умовними знаками відмічені види, що підлягають охороні, або пропонуються нами для охорони в регіоні (** – Червона книга України; * – регіонально-рідкісний вид) та дається наближена характеристика поширення виду тут (!!! – доміанти та співдомінанти на площах більше 10 ар; !! – доміанти та співдомінанти на площах від 1 м² до 10 ар; ! – асектатори, що зустрічаються на незначних за площею ділянках, але в окремі роки можуть давати спалахи чисельності особин та асектатори з високою постійністю в межах типових для них стацій; + – види, що спостерігались авторами в природі, але представлені поодинокими особинами на малих за площею ділянках (до кількох м²); відсутні умовні позначення – види приведені на основі літератури та гербарію, стан поширеності яких тут для авторів невідомий.

Equisetaceae (2)

Equisetum arvense L. (!!); *E. pratense* Ehrh (!).

Pinaceae (1)

Pinus sylvestris L. (!).

Ranunculaceae (15)

Aconitum eulophum Reichenb. (*); *Adonis vernalis* L. (*, !!); *Anemone ranunculoides* L. (!!); *A. sylvestris* L. (*, !!); *Clematis integrifolia* L. (*); *Consolida regalis* S. F. Gray (!); *Myosurus minimus* L. (!); *Nigella arvensis* L. (!); *Pulsatilla pratensis* (L.) Mill. (**,+); *Ranunculus acris* L. (!); *R. illyricus* L. (!); *R. polyanthemus* L. (!!); *R. repens* L. (!); *Thalictrum lucidum* L. (+); *Thalictrum minus* L. (!!).

Papaveraceae (1)

Chelidonium majus L. (!!).

Fumariaceae (1)

Corydalis solida (L.) Clairv. (!!).

Caryophyllaceae (28)

Arenaria uralensis Pall. ex Spreng (!); *Cerastium arvense* L. (+); *C. holosteoides* Fries (!); *Dianthus borbasii* Vandas (!); *D. campestris* Bieb.; *D. deltoides* L. (+); *D. membranaceus* Borb. (!!); *Eremogone micradenia* (P. Smirn.) Ikonn. (*,!); *Gypsophila paniculata* L. (!!); *Herniaria glabra* L. (!); *H. polygama* J. Gay. (!); *Holosteum umbellatum* L.; *Melandrium album* (Mill.) Garcke (!); *Minuartia glomerata* (Bieb.) Degen (*); *Moehringia trinervia* (L.) Clairv. (!); *Myosoton aquaticum* (L.) Moench (!); *Otites borysthenticus* (Grun.) Klok. (!!); *O. chersonensis* (Zapal.) Klok. (*); *Psammophiliella muralis* (L.)

Ikonn. (!); *Scleranthus annuus* L. (+); *Silene chlorantha* (Willd.) Ehrh. (*, +); *Spergula arvensis* L. (+); *S. maxima* Weihe; *Stellaria graminea* L. (!!); *S. holostea* L. (!!); *S. media* (L.) Vill. (!); *Vaccaria hispanica* (Mill.) Rauschert (+); *Viscaria vulgaris* Bernh. (!!).

Amaranthaceae (1)

Amaranthus retroflexus L. (+).

Chenopodiaceae (3)

Atriplex patula L. (!); *A. tatarica* L. (!); *Chenopodium album* L. (!).

Polygonaceae (6)

Polygonum aviculare L. (!); *P. hydropiper* L. (!); *P. scabrum* Moench (+); *Rumex acetosella* L. (!); *R. confertus* Willd. (!); *R. crispus* L. (!).

Fagaceae (1)

Quercus robur L. (!).

Betulaceae (1)

Betula pendula Roth. (+).

Hypericaceae (3)

Hypericum elegans Steph. ex Willd. (!); *H. montanum* L. (!); *H. perforatum* L. (!).

Primulaceae (3)

Lysimachia nummularia L. (!); *L. vulgaris* L. (+); *Primula veris* L. (+).

Violaceae (8)

Viola accrescens Klok. (*, !); *V. rupestris* F.V. Schmidt (*, !); *V. arvensis* Murr. (!); *V. canina* L. (*); *V. collina* Bess. (*); *V. hirta* L. (!!); *V. lavrenkoana* Klok. (*); *V. matutina* Klok. (!).

Salicaceae (7)

Populus alba L. (!); *P. tremula* L. (!); *Salix alba* L. (+); *S. caprea* L. (!); *S. cinerea* L. (+); *S. triandra* L. (+); *S. viminalis* L. (+).

Cucurbitaceae (1)

Echinocystis lobata (Michx) Torr. et Gray (!);

Brassicaceae (13)

Arabidopsis thaliana (L.) Heynh. (!); *A Armoracia rusticana* Gaertn., Mey. et Scherb. (+); *Berteroa incana* (L.) DC. (!); *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik. (!); *Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl (!); *Erophila verna* (L.) Bess. (!); *Erucastrum armoracioides* (Czern. ex Turcz.) Cruchet (!!); *Lepidium densiflorum* Schrad. (!); *Rorippa sylvestris* (L.) Bess. (+); *Sisymbrium altissimum* L. (!); *S. polymorphum* (Murr.) Roth; *Thlaspi arvense* L. (+); *Turritis glabra* L. (+).

Tiliaceae (1)

Tilia cordata Mill. (+).

Malvaceae (1)

Lavatera thuringiaca L. (!).

Ulmaceae (3)

Ulmus minor Mill. (!); *U. laevis* Pall. (+); *U. suberosa* Moench (!).

Moraceae (2)

Morus alba L. (+); *M. nigra* L. (+).

Cannabaceae (1)

Humulus lupulus L. (!).

Urticaceae (1)

Urtica dioica L. (!!!).

Euphorbiaceae (4)

Euphorbia cyparissias L. (!); *E. seguierana* Neck.

(!!); *E. semivillosa* Prokh. (*, +); *E. virgata* Wald. et Kit. (!!).

Thymelaeaceae (1)

Thymelaea passerina (L.) Coss. ex Germ. (!).

Crassulaceae (1)

Hylotelephium maximum (L.) Holub (!!).

Rosaceae (20)

Agrimonia eupatoria L. (!!!); *Armeniaca vulgaris* Lam. (!); *Cerasus fruticosa* (Pall.) Woron.; *Crataegus pseudokyrstostyla* Klok. (!); *Filipendula vulgaris* Moench (!!); *Fragaria vesca* L. (!); *F. viridis* Duch. (!!!); *Malus sylvestris* Mill. (!); *Potentilla alba* L. (!); *P. anserina* L. (!); *P. arenaria* Borkh. (!!); *P. argentea* L. (!); *P. obscura* Willd. (!); *P. reptans* L. (!); *Prunus spinosa* L. (!!); *Pyrus communis* L. (!!); *Rosa canina* L. (!!); *R. spinosissima* L. (*, !); *R. tomentosa* Smith (!); *Spiraea litwinowii* Dobrocz. (*, !!).

Lythraceae (2)

Lythrum salicaria L. (+); *L. virgatum* L. (+).

Onagraceae (3)

Chamaerion angustifolium (L.) Holub (!); *Epilobium collinum* C.C.Gmel. (+); *Oenothera rubricaulis* Klebahn (!).

Fabaceae (30)

Anthyllis macrocephala Wend. (!); *Astragalus dasyanthus* Pall. (**, +); *A. glycyphyllos* L. (!); *A. onobrychis* L. (!); *Chamaecytisus austriacus* (L.) Link (!!!); *C. lindemanni* (V.Krecz.) Klaskova (*, !!); *C. ruthenicus* (Fisch. ex Woloszcz.) Klaskova (!!!); *Genista tinctoria* L. (!!); *Lathyrus pannonicus* (Jacq.) Garcke (*); *L. tuberosus* L. (!!); *Lotus ucrainicus* Klok. (!); *Medicago lupulina* L. (!); *M. romanica* Prod. (!!!); *M. sativa* L. (!); *Melilotus albus* Medik. (!); *M. officinalis* (L.) Pall. (!); *Onobrychis arenaria* (Kit.) DC. (!); *Robinia pseudoacacia* L. (!); *Trifolium alpestre* L. (!); *T. arvense* L. (!); *T. dubium* Sibth. (!); *T. medium* L. (!!); *T. montanum* L. (!!); *T. pratense* L. (!!); *T. repens* L. (!); *Vicia cracca* L. (!); *V. pisiformis* L. (+); *V. tenuifolia* Roth (+); *V. tetrasperma* (L.) Schreb. (!); *V. villosa* Roth (!).

Aceraceae (5)

Acer campestre L. (+); *A. negundo* L. (!); *A. pseudo-platanus* L. (+); *A. platanoides* L. (!); *A. tataricum* L. (!).

Linaceae (2)

Linum flavum L. (*, +); *L. perenne* L.

Geraniaceae (3)

Geranium pratense L. (+); *Geranium pusillum* L.; *Geranium sanguineum* L. (!!).

Polygalaceae (3)

Polygala comosa Schkuhr.; *P. podolica* DC.; *P. vulgaris* L. (!).

Santalaceae (1)

Thesium arvense Horvatovszky (!).

Rhamnaceae (2)

Frangula alnus Mill. (!); *Rhamnus cathartica* L. (!).

Elaeagnaceae (1)

Elaeagnus angustifolia L. (!).

Cornaceae (1)

Swida sanguinea (L.) Opiz (!).

Apiaceae (15)

Aegopodium podagraria L. (!!); *Angelica sylvestris* L. (+); *Anthriscus sylvestris* (L.) Hoffm. (!!!); *Conium*

maculatum L. (!); *Daucus carota* L. (!!); *Eryngium campestre* L. (!!); *E. planum* L. (+); *Falcaria vulgaris* Bernh. (!); *Heracleum sibiricum* L. (!); *Peucedanum lubimencorum* Kotov (*, !); *Pimpinella saxifraga* L. (!); *Seseli annuum* L. (!); *S. campestre* Bess. (!!); *Sium latifolium* L. (+); *Torilis japonica* (Houtt.) DC. (!).

Sambucaceae (2)

Sambucus ebulus L. (!!); *S. nigra* L. (!!).

Valerianaceae (1)

Valeriana stolonifera Czern. (*).

Dipsacaceae (3)

Cephalaria uralensis (Murr.) Roem. et Schult. (*,+); *Knautia arvensis* (L.) Coult. (!!); *Scabiosa ochroleuca* L. (!!).

Rubiaceae (4)

Asperula cynanchica L. (!!); *Galium aparine* L. (!!); *G. ruthenicum* Willd. (!); *G. verum* L. (!!!).

Gentianaceae (2)

Centaurium erythraea Rafn (!); *Gentiana cruciata* L. (*,+).

Asclepiadaceae (2)

Asclepias syriaca L. (+); *Vincetoxicum hirundinaria* Medik. (!!).

Oleaceae (2)

Fraxinus excelsior L. (+); *Syringa vulgaris* L. (+).

Convolvulaceae (2)

Calystegia sepium (L.) R.Br. (!); *Convolvulus arvensis* L. (!!).

Hydrophyllaceae (1)

Phacelia tanacetifolia Benth. (+).

Boraginaceae (11)

Anchusa officinalis L. (!); *Asperugo procumbens* L. (!); *Cynoglossum officinale* L. (!!); *Echium russicum* J.F. Gmel. (*,+); *E. vulgare* L. (!); *Lappula squarrosa* (Retz.) Dumort (!); *Myosotis arvensis* (L.) Hill (!); *M. micrantha* Pall. ex Lehm. (!); *M. sparsiflora* J.C. Mikan ex Pohl (!); *Nonea pulla* (L.) DC. (!); *Symphytum officinale* L. (+).

Scrophulariaceae (17)

Euphrasia stricta D. Wolff ex J.F. Lehm. (!); *Linaria genistifolia* (L.) Mill. (!); *L. vulgaris* Mill. (!!); *Odontites vulgaris* Moench (!); *O. luteus* (L.) Clairv. (*,+); *Pedicularis kaufmannii* Pinzg. (*,!); *Scrophularia nodosa* L. (!); *Verbascum lychnitis* L. (!); *V. nigrum* L. (+); *V. phlomidoides* L. (!); *V. phoeniceum* L. (!); *Veronica arvensis* L. (+); *V. chamaedrys* L. (!!); *V. incana* L. (*,!); *V. prostrata* L. (!); *V. spicata* L. (!!); *V. verna* L. (!).

Plantaginaceae (5)

Plantago lanceolata L. (!!); *P. major* L. (!); *P. maxima* Juss. ex Jacq. (+); *P. media* L. (!!); *P. urvillei* Opiz (!).

Lamiaceae (21)

Acinos arvensis (Lam.) Dandy (+); *Ajuga genevensis* L. (!); *Ballota nigra* L. (!!); *Betonica officinalis* L. s.l. (!!!); *Clinopodium vulgare* L. (!); *Glechoma hederacea* L. (!!); *Leonurus villosus* Desf. ex D'Urv. (!!); *Lycopus europaeus* L. (!); *Origanum vulgare* L. (!); *Phlomis tuberosa* L. (!); *P. pungens* Willd. (*,+); *Prunella vulgaris* L. (!!); *Salvia betonicaefolia* Etl. (+); *S. nemorosa* L. (!); *S. nutans* L. (*, !); *S. pratensis* L. (!); *Stachys annua* (L.) L.; *S. palustris* L. (+); *S. recta* L. (!); *Teucrium chamaedrys* L. (!!); *Thymus marschallianus* Willd. (!!).

Campanulaceae (6)

Campanula cervicaria L. (*,+); *C. glomerata* L. s. l. (+); *C. persicifolia* L. (+); *C. rapunculoides* L. (!); *C. sibirica* L. s. l. (!); *Jasione montana* L. (!!).

Asteraceae (66)

Achillea pannonica Scheele (+); *A. setacea* Waldst. et Kit. (!); *A. submillefolium* Klok. et Krytzka (!!); *Anthemis ruthenica* M. Bieb. (!); *Arctium lappa* L. (!); *A. tomentosum* Mill. (!); *Artemisia absinthium* L. (!!); *A. annua* L. (+); *A. austriaca* Jacq. (!); *A. marschalliana* Spreng. (+); *A. vulgaris* L. (!); *Aster bessarabicus* Bernh. ex Rehb. (*,+); *Bidens tripartita* L. (+); *Carduus acanthoides* L. (!); *C. crispus* L. (!); *C. thoermeri* Weinm. (!); *Carlina biebersteinii* Bernh. ex Hornem. (!); *Centaurea cyanus* L. (+); *C. jacea* L. (+); *C. pseudomaculosa* Dobrocz. (!); *C. scabiosa* L. (*,!); *C. sumensis* Kalen. (*,+); *Chondrilla juncea* L. (!); *C. latifolia* Bieb. (+); *Cichorium intybus* L. (!!); *Cirsium arvense* (L.) Scop. (!!); *C. rivulare* (Jacq.) All. (+); *C. setosum* (Willd.) Bess. (+); *C. vulgare* (Savi) Ten. (!); *Conyza canadensis* (L.) Cronq. (!); *Crepis tectorum* L. (!); *Erigeron acris* L. (!); *Eupatorium cannabinum* L. (+); *Galatella linoisyris* (L.) Rehb. f. (*,!); *Helichrysum arenarium* (L.) Moench (!!); *Hieracium robustum* Fries. (*,+); *H. umbellatum* L. (!!); *Inula hirta* L. (!); *Jurinea arachnoidea* Bunge (*,+); *J. calcarea* Klok. (*,+); *J. salicifolia* Grun. (*,!); *Lactuca serriola* L. (!); *Leontodon autumnalis* L. (!); *Lepidothea suaveolens* (Pursh) Nutt. (!); *Matricaria recutita* L. (+); *Mycelis muralis* (L.) Dumort (!); *Phalacrologoma annuum* (L.) Dumort (!); *Picris hieracioides* L. (!!); *Pilosella cyposa* (L.) F. Schultz et Sch. Bip (!); *P. echioides* (Lumn.) F. Schultz et Sch. Bip (!); *P. glaucescens* (Bess.) Sojak.; *P. onegensis* Norrl.; *P. officinarum* F. Schultz et Sch. Bip (!!!); *Pyrethrum corymbosum* (L.) Scop. (*); *Scorzonera purpurea* L. (*,!); *Senecio jacobaea* L. (!); *Serratula coronata* L. (*,+); *Solidago virgaurea* L. (!!); *Sonchus arvensis* L. (+); *Tanacetum vulgare* L. (!!); *Taraxacum officinale* Webb. ex Wigg. (!); *T. serotinum* (W. et K.) Poir. (!); *Tragopogon major* Jacq. (+); *T. orientalis* L. (+); *Tripleurospermum inodorum* (L.) Sch. Bip. (!); *Tussilago farfara* L. (!).

Melanthiaceae (1)

Bulbocodium versicolor (Ker-Gawl.) Spreng. (**).

Iridaceae (2)

Crocus reticulatus Stev. ex Adam (**); *Iris pumila* L. (*).

Liliaceae (3)

Fritillaria ruthenica Wilkstr. (**); *Gagea pusilla* (F.W. Schmidt) Schult. et Schult. fil. (+); *Lilium martagon* L. (**).

Asphodelaceae (1)

Anthericum ramosum L. (!).

Hyacinthaceae (1)

Hyacinthella leucophaea (C. Koch) Schur (*).

Alliaceae (3)

Allium flavescens Bess. (*); *A. sphaerocephalon* L. (*,!); *A. waldsteinii* G. Don fil. (*).

Asparagaceae (2)

Asparagus officinalis L. (+); *A. polyphyllus* Steven (!).

Juncaceae (2)

Juncus bufonius L. (+); *Luzula campestris* (L.) DC. (!)

Суперасеае (7)

Carex acuta L. (!); *C. caryophyllea* Latourr. (*,!); *C. hirta* L. (!); *C. humilis* Leys. (*,!); *C. praecox* Schreb. (!!!); *C. spicata* Huds. (!); *C. vulpina* L.

Роасеае (42)

Agrostis capillaris L. (!!); *A. gigantea* Roth (!!); *A. stolonifera* L. (+); *A. vinealis* Schreb. (!!); *Alopecurus pratensis* L. (+); *Anisantha tectorum* (L.) Nevski (!); *Anthoxanthum odoratum* L. (+); *Apera spica-venti* (L.) P. Beauv. (+); *Arrhenatherum elatius* (L.) J. et C. Presl (!); *Bothriochloa ischaemum* (L.) Keng (!!); *Bromopsis inermis* (Leys.) Holub (!!!); *Bromus arvensis* L. (!); *B. japonicus* Thunb. (!); *B. hordeaceus* L. (!); *B. squarrosus* L. (!); *Calamagrostis epigeios* (L.) Roth (!!!); *Dactylis glomerata* L. (!!!); *Echinochloa crusgalli* (L.) P. Beauv. (!); *Elytrigia intermedia* (Host) Nevski (!!); *E. repens* (L.) Nevski (!!!); *Festuca gigantea* (L.) Vill. (+); *F. pratensis* Huds. (!); *F. pseudovina* Hack. ex Wiesb. (+); *F. rupicola* Heuff. (!!!); *F. valesiaca* Gaud. (!!); *Helictotrichon pubescens* (Huds.) Pilg. (!!); *Koeleria cristata* (L.) Pers. (!); *Lolium perenne* L. (!); *Phleum phleoides* (L.) Karst. (!); *P. pratense* L. (+); *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud. (!); *Poa angustifolia* L. (!!!); *P. annua* L. (!); *P. bulbosa* L. (!); *P. compressa* L. (!!); *P. nemoralis* L. (+); *P. pratensis* L. (!); *P. trivialis* L. (+); *Setaria glauca* (L.) Beauv. (!); *S. viridis* (L.) Beauv. (+); *Stipa capillata* L. (**,!); *S. pennata* L. (**, !!!).

Таким чином, на вказаній території зареєстровано зростання 406 видів судинних рослин, що належать до 243 родів та 63 родин (табл.). Порядок розміщення провідних за числом видів родин свідчить про типовість рис систематичної структури флор Лісостепу України. Найбагатші за числом видів родини – *Viola* (8); *Poa*, *Carex*, *Trifolium* (по 7), *Veronica* (6); *Artemisia*, *Centaurea*, *Plantago*, *Campanula*, *Salix*, *Acer*, *Vicia*, *Potentilla* (по 5). В біоморфологічному відношенні найчисленнішими є гемікриптофіти, включаючи дворічники (228 або 56 %) та терофіти (77 або 20 %). Майже однакова чисельність геофітів та фанерофітів (41 і 42 види, тобто по 10 %). Хамефітів виявлено всього 16 (4 %). Звертає увагу присутність у складі гемікриптофітів та терофітів великої кількості видів (22), що належать до так званої форми „перекотиполе” та типових анемохорів (76), добре адаптованих до розносу насіння в умовах безлісся.

Відмітна особливість флори даного урочища – висока участь рідкісних видів, що підлягають державній

Ядро флори заказника “Тулинецькі переліски”

Родина	Кількість	
	родів (%)	видів (%)
Asteraceae	40 (16,5)	66 (16,2)
Poaceae	22 (9,0)	42 (10,3)
Fabaceae	12 (4,9)	30 (7,4)
Caryophyllaceae	19 (7,8)	28 (6,9)
Lamiaceae	15 (6,3)	21 (5,2)
Rosaceae	12 (4,9)	20 (4,9)
Scrophulariaceae	7 (2,9)	17 (4,2)
Ranunculaceae	10 (4,1)	15 (3,7)
Apiaceae	13 (5,3)	15 (3,7)
Brassicaceae	12 (4,9)	13 (3,2)
Разом	162 (66,7)	266 (65,5)

охороні (8), або належні до охорони в межах Середньодніпровського Лісостепу (45). Важливо, що значна їх кількість (19 видів) представлені чисельними популяціями (категорії – !!!; !!; !) і, очевидно, мають реальну перспективу тривалого функціонування тут.

Література

Бортняк М.М., Войтюк Ю.О., Любченко В.М., Голяченко Т.В. (1993): Флористичні особливості ділянки степу Шандра-Тулинці (Київська обл., Україна). - Укр. ботан. журн. 50 (2): 122-125.
 Дирдовський В.У. (1931): До флори Білоцерківщини. - Зап. Маслівського ін-ту селекції. 4: 127-141.
 Кучерява Л.Ф., Шевчик В.Л., Бакалина Л.В., Тищенко О.В. (2003): Червонокнижні види рослин у заказнику “Тулинські переліски” (Київська область). - Роль природно-заповідних територій у підтриманні біорізноманіття. Маг-ли конф., присвяченої 80-річчю Канівського природного заповідника. Канів. 116.
 Леоненко В.Б., Стеценко М.П., Возний Ю.М. (2003): Атлас об’єктів природно-заповідного фонду України. К.: Київ. ун-т. 1-119.
 Нечитайло В.А., Погребенник В.П., Кучерява Л.Ф. (1987): О новом местонахождении *Lilium martagon* L. в Среднем Приднепровье. - Охрана, изучение и обогащение растительного мира. 14: 13-18.
 Определитель высших растений Украины. К.: Наук. думка, 1987. 1-546.
 Погребенник В.П., Кучерява Л.Ф., Нечитайло В.А., Хоменко Ж.И. (1987): Редкие и исчезающие растения в урочище “Шандровский лес”. - Охрана, изучение и обогащение растительного мира. 14: 13-18.
 Погребенник В.П., Нечитайло В.А., Кучерява Л.Ф., Исая В.М. (1989): *Astragalus dasyanthus* Pall. в урочище Смаглева гора (Киевская область). - Пробл. общей и молекул. биологии. 8: 8-12.
 Тахтаджян А.Л. (1987): Система магнолиофитов. Л.: Наука. 1987. 1-439.
 Флора УРСР. (1938-1965). Київ: АН УРСР. Т. 1-12.
 Червона книга України. Рослинний світ. (1996) Київ: Українська енциклопедія. 1-608.
 Mosyakin S.L., Fedoronchuk M.M. (1999): Vascular plants of Ukraine. A nomenclatular checklist. Kiev. 1-345.

**NECTAROSCORDUM MELIOPHILUM JUZ.
В КРЫМСКОМ ПРИРОДНОМ ЗАПОВЕДНИКЕ**

М.И. Руденко

Крымский природный заповедник

На протяжении многих лет в Крымском природном заповеднике проводится работа по изучению редких охраняемых растений. Один из редчайших видов фло-

ры Украины, произрастающий в Крымском природном заповеднике – *Nectaroscordum meliophilum* Juz. (нектароскордий медолюбивый).